

SLOVENSKI LIST

PERIODICO DE LA COLECTIVIDAD YUGOESLAVA

Dirección y Administración: Gral. César Díaz 1657, U. T. 59-3667 Bs. Aires

AÑO (Leto) IX.

BUENOS AIRES, 2. DE ABRIL (APRILA) 1938.

Núm. (Štev.) 65

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

LIST IZHAJA OB SOBOTAH
Rokopisi se ne vračajo

Naročnina: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50; Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

Pismo iz Ljubljane

(Z zračno pošto)

Ljubljana, 23. marca.

Vsa slovenska pozornost je bila v tednu od 13. do 20. III. obrnjena na dogodke na naši severni meji, ki se živo tičejo naše narodne manjšine na Koroskem in tudi nas samih. Na Karavankah se sedaj začne država, ki meji na Dansko. Železna Kaplja je v državi, katere upravni, šolski, vojaški in gospodarski zakoni veljajo do Baltika! To so neposredno pomembni dogodki za dva: za Nemce in Slovence, za Nemčijo in Jugoslavijo, posredno pa seveda tudi za ostalo Evropo.

Razen Nemcev — ni teh dogodkov nihče pospeševal, pa jih tudi nihče ni mogel ustaviti, niti velesilne ne, kakor so dovolj jasno povedale. Nekateri nezadovoljneži so začeli hujskati, da je "Anschluss" kriva sedanja jugoslovanska vlada, ter so širili letake, v katerih so razlagali, da mora radi tega odstopiti. Seveda noben resen človek ne more misliti, da bi bila Jugoslavija mogla preprečiti priključitev Avstrije k Nemčiji, tudi če bi bila imela tak namen. Za naš narod je po "Anschlussu" nastala predvsem resno vprašanje kako v mejah velike Nemčije dobiti za našo narodno manjšino to, kar ni bilo mogoče dobiti v majhni Avstriji. Vodstvo Nemčije je baš s priključitvijo pokazalo, da ima več razumevanja za narodnostne težnje, kakor pa ga je imelo vodstvo nekdanje Avstrije. Še pred dobrim tednom dni je bilo po izločb. naših knjigarn vse polno nemških knjig; v zvezi z najnovejšimi dogodki pa bi se to razstavljanje nemških knjig moglo nekje napak razlagati, zato so jih knjigarne umaknile iz izložb, nekatere kar vse od kraja. In sedaj šele vidimo, kajko na tem polju premoremo. Polno izložbeno okno samih slovenskih knjig, ki ne po opremi ne po vsebini prav nič ne zaostajajo za tujimi! Tudi izložbe se dajo prav lepo opremiti s slovenskimi knjigami, kar smo opazili šele sedaj.

Strah, ki je prevzemal Slovence ob vprašanju kaj bo s koroskimi Slovenci, je bil nepotreben. Niso se ponovili prizori iz dobe po plebiscitu, ko koroski Slovenec ni bil varen življenja pred nerazodno množico, pijana od zmagovalstva in prežeto maščevalnosti. Freokret se je na Koroskem izvršil proti pričakovanju mirno in brez večjih incidentov. Nikjer ni tekla kri, v splošnem tako imenovana "ulica" ni prišla do besede. Disciplinarni v narodnosocialističnih vrstah je bila vredna odkritega priznanja: po vsej deželi ni bila razbita niti ena šipa, razen malenkostnih izjem tudi osebna obračunavanja niso prišla do izraza. V kolikor je bilo mogoče do sledj dognati, noben koroski Slovenec ni bil deležen kakšnega očitnega nasilja. — Kar zadeva javne oblasti, je treba lojalno ugotoviti, da Slovincem v splošnem ne prizdeva sitnosti. Edini duhovniki, ki je bil začasno zaprt, je bivši slovenski koroski poslanec šupnik Poljanec, ki so ga pridržali na meji, ker se je prepričal proti deviznim predpisom. Za bodočnost koroskih Slovincem

Mussolini je spet govoril Volitve v Urugvaj

Mussolini je v sredo govoril v senatu. V skladu s fašističnim načelom, ki priznava veljavo samo sili, je poveljeval Italijo, ker da je pod njegovim vodstvom dosegla popolno vojno pripravljenost. Mussolini je senatorjem zagotovil, da so "italijanske meje nepremostljive", vendar pa da je Italija pripravljena tudi na ofenzivo, ker da lahko takoj mobilizira od osem do devet milijonov mož, izmed katerih bi polovico bilo mogoče poslati na fronto. Približno 600.000 mož je zaposlenih v podjetjih, ki delajo samo za vojno. Govornik je izjavil, da so smešna vsa ona ugibanja, ki prihajajo do zaključka, da je vojaška moč Italije oslabiljena zaradi Abesinije in Španije. Dejal je, da se je s Španijo in z Abesinijo samo okoristila, ker je edina država, ki je po 1918. letu delala "eksperimente z modernim načinom vojskovanja". V teh besedah je neprikrita grožnja, naperjena proti drugim državam, katerim je hotel Mussolini havo dopovedati, da so se doslej od delki italijanske vojske samo vežbali za vse večje naloge, ki jih čakajo. Povedal je tudi, da bodo v slučaju vojne vse sile združene pod enotnim vodstvom in da bo vrhovni poveljnik on sam. Zatrdil je, da je Italija tudi na morju popolnoma pripravljena ter da je ni države, ki bi imela več podmornic, nego jih imajo Italijani. 58.000 mož je zaposlenih samo pri izdelovanju letal.

Mussolinijev govor je bil poln

samozavesti in njegov namen je bil prepričati javnost, da je Italija lahko vsakemu sovražniku kos. Taka samozavest, takšno razkazovanje sile in moči, takšna prevzetnost so bili v navadi tudi v predvojni Nemčiji, ki je bila prav tako prepričana, da je ni države, ki bi bila v ka teremkoli oziru vsaj toliko vredna, kakor ona sama. Takšna samozavest države rada zapelje v nevarna podjetja...

Dogodki v Španiji

Pravijo, da so Francuzi poslali iz Nemčije nekega vojaškega strokovnjaka, pravega ženija, ki je natančno proučil položaj in potem, po šestih tednih, sestavil načrt za ofenzivo, ki je revolucionarno vojsko privedla v Katalonijo. Naj bo ta vest resnična ali ne, na vsak način izpričuje, da smatrajo ljudje zadnje velike uspehe revolucionarne vojske za več ko presenetljive in jim zato iščejo primerno razlago.

Položaj, v katerem se sedaj nahaja barcelonska vlada, je nad vse resen. Revolucionarna vojska grozi, da bo vladno ozemlje razcepila v dva dela ter potem skušala likvidirati najprej enega in potem drugega. Šele v zadnjem hipu, ko revolucionarji že oblegajo Lerido, izgleda da je prišlo v vladnem taboru do večje reakcije. Marksistične delavske organizacije, ki so doslej delale predvsem preglavice, so baje

14. marca so prispele v Celovec prve čete nemške redne vojske. Tudi te so bile deležne navdušenja sprejema. V terek je prišlo v Celovec 1000 m² nemške policije, ki je takoj prevzela v mestu varnostno službo. Nemška policija bo porazdeljena po vsej južni Koroski za vzdrževanje reda. Enako močan oddelek nemške policije je prispel v Beljak, d. ločen, da prevzame varnostno službo v severnem delu dežele. V terek zvečer se je pojavila v Celovcu dolga kolona, 60 avtomobilov, na katerih so bile montirane zvončice naprave. Avtomobili z zvončiki so namenjeni za plebiscitno propagando, in so že v sredo zjutraj z godbo nastopili pot v manjših skupinah po deželi. Katoliško tiskarno "Carinthio" so že prvi dan zasedli narodni socialisti, zamenjali uradniško osebo in bivše krščansko-socialno glasilo "Kärntner Tagblatt" je popolnoma redno izšlo v sčoto, 12. marca, kot novo glasilo NSDAP s kljukastim križem na čelu. Bivši Novi trg s celovškim zmagajem, dosedanji "Dollfussov trg", je dobil novo ime po Adolfu Hitlerju. Pred deželno hišo so požagali tako imenovan Dollfussov križ in ga odstranili. Enako so bili v vseh javnih poslopih takoj odstranjeni razni doprni kipi Dollfussa in vsi znaki bivše Avstrije. Bivše avstrijske državne zastave so prepovedane, kakor tudi vse kmbinacije teh zastav s kljukastim križem. Dovoljene so zaenkrat samo koroske deželne zastave in pristne zastave s kljukastim križem (brez raznih kombinacij).

Preteklo needljo so se vršile v vsem Urugvaju volitve; volili so državnega predsednika in podpredsednika, senatorje, poslanje in tudi občinske svete. Zmagala je neuradna lista ene izmed obeh strank, na kateri se oslanja sedanji režim dr. Terre; tej listi je naceleoval general Baldomir, dočim je njegov tekmeec iz iste stranke bil dr. Blanco Acevedo. Oba sta v rodbinskih zvezah s sedanjim predsednikom. Pravijo, da je Baldomir zmagal zato, ker je v zadnjem hipu začel obljubljeni montevidenskim volilecem ki od vseh Urugvajcev menda še najbolj obrajajo demokracijo, da bo krenil po novih poteh v notranji politiki: da po poskrbel za popolno vzpostavitev enakopravnosti in politične svobode ter poskrbel tudi za pristno narodno zastopstvo s tem, da bo razpustil parlament.

Volitve so potekle v miru, pač pa se je v sredo razširila vest, da je v Montevideu imel izbruhni upor, katerega namen je bil prepričati, da bi Baldomir prevzel oblast in postavi na njegovo mesto protikandidata iste stranke, dr. Blanca Aceveda. Pravočasna intervencija notranjega ministra je te načrte preprečila.

Čprav je ves Montevideo govoril o tem komplotu, vlada trdovratno izjavlja, da so vesti izmišljene in da ni nihče nameraval motiti javnega reda ter s silo prepričati, da bi se izpolnila narodova volja, izražena z volitvami.

sedaj sklenile podpreti vladni ukaz o splošni mobilizaciji, s katero naj bi se Francovim vstašem zastavila pot. Vprašanje je le, če ni morda ta reakcija prišla že prepozno.

DRUŠTVO TABOR

Nocoj, v soboto, ob 8.30 zvečer bo v društvenih prostorih članski sestanek. Ker so na dnevnem redu točke, ki so v zvezi z nadaljnjim delovanjem društva, se člani pozivajo, da se sestanka gotovo in točno udeležijo. — ODBOR.

DRUGA VINSKA TRGATEV

se vrši jutri v Slovenskem Prosvetnem Društvu ob 4. uri popoldne. Kakor prvič, bo tudi topot latnik natrpan sladkega grozdja in sočnih hrušk. Veselih, smeha polnih prizorov, ne bo manjkalo; kdor se ni videl pazljivih biričev in spretnih zmoličev, naj ne zamudi te prilike! Najbolj aktivne "tatove" čakajo lepe nagrade.

Društveni bufet bo založen s svežo pijačo; dobile se bodo tudi dujajske klobase in kisel zelje.

POPUST NA JUGOSLOVANSKIH DRŽAVNIH ŽELEZNICAH

Na predlog ministrstva socialne politike in narodnega zdravja je glavno ravnatelj. jugoslovanskih državnih železnic odobrilo vsem jugoslovanskim izseljencem, bodisi jugoslovanski ali nejugoslovanski državljani, polovično ceno na vseh državnih železnicah za dobo šest mesecev od dne prihoda v Jugoslavijo v letu 1938. Potniki naj zahtevajo od svojih konzularnih oblasti, da jim na osnovi rešenja G. D. št. 12061/38 izdajo vozovnico.

"ŽIVI IZVIRI"

V samozaložbi pisatelja Ivana Matičiča, ki nam je znan iz knjige "Na krvavih poljanah", je izšla čez štiristo strani debela knjiga "Živi izviri".

Knjiga "Živi izviri" je povsem svojstven pojav na našem književnem trgu ter je upravičeno vzbudila veliko pozornosti v slovenski javnosti. Vsečina je tale: Ded je zemljo otrebil, zoral; oče jo je posejal in gledal bujno rast; sin je zorel med težkim klasjem; vnuk se je dvignil proti besu novega časa.

Prvi dve poglavji, zgodovina desetega in dvajsetega pokolenja Pogorjanov (Kraševcev), sta nekak zgodovinski prikaz in potrdilo, da je ta rod že od nekdanj živl na tej zemlji ter branil svojo zemljo pred Alemami (Nemci) in Ligurci (Italijani). Tretje poglavje je posvečeno tridesetmu rodu Pogorjanov; pisatelj nazorno prikazuje usode nesrečne nezakonske matere ter bogato ženitev njene sestre. Pri čertem poglavju pa prikazuje narodne običaje in plese. Ti dve poglavji bi bili nekak uvod v ostalo povest "vnuka, ki se je dvignil proti besu sedanjega časa" in mu je pisatelj posvetil dve tretjini knjige.

V petem poglavju je ravno prikošnji trinideseti rod Brnjanov (Primorcev), ko doživi vojno (svetovno vojno) in nasilno zasedbo po Ligureih. Tu še le se začne napeta povest borbe in trpljenja Brnjanov, ki se bori s šajmoli (fašisti) za svojo svobodo na življenje in smrt.

Roman "Živi izviri" je globoko zamišljeno delo. Ko čitamo te zgodovinske popise krajev in ljudi, dogodkov in šeg, čutimo, kako globoko je hotel pisatelj zajeti v tla naše grude, da nam napiše povest zemlje same, njenega osrčja, njenih otrok, ki so sok njene krvi. Prislunil je tej zemlji do dna in iz njenih najglobljih korenih izsrkal vse, kar nam je hotel povedati. Zato je tudi jezik ves klen in prsten, povezan z zemljo in skalo in drevjem, z burjo, snegom in dežjem, zgneten takorekoč iz ljudi in narave same. "Živi izviri" morda niso popolni živi izviri, ker je pisatelj preveč zagrabil in zato marsikaj ni mogel prikazati, kar bi bilo vsled prave in resnične objektivnosti potrebno, a prikazal je narod kmetov, ki o svoji usodi ne odločuje vedno sam, ki pa se neizprosno bori za življenje in obstanek.

Škoda da je pisatelj zavil povest s tujimi imeni narodov, mest, vasi in krajev. Vendar pa se bo čitatelj, ki je doma iz Primorske, kjer se vrši dramatična povest našega naroda, pri pazljivem čitanju kmalu znašel. Naj navedemo samo nekaj primerov: Svitelj (Trst), D. d. jana (Gorica), Tisovnik (Trnovski gozd) Pečinka (Soča), Milova, (Jugoslavija) Dedni prag (jugoslovansko italijanska meja) itd. Škoda, pravimo, da ni pisatelj bolj realno in naravnost opisal vse našo bol, kar bi učinkoviteje vplivalo ne samo na slovenske čitatelje, marveč bi bil to živ dokument usode zasužnjene-ga dela Slovencev pod Italijo, kadar bi izšli prevodi tudi v tujih jezikih.

"Živi izviri" je knjiga, ki bi jo moral vsak Slovenec posebno s Primorskega čitati. Škoda, da je knji-

Argentinske vesti

Volitve v Buenos Airesu

Krvav dogodek v socialističnih vrstah — Volitve so potekle v najlepšem redu in zmago so si zagotovili radikali, dočim utegne manjšinska mesta dobiti "concordancia"

V petek pred volitvami, v prvih jutranjih urah, je v okraju Mataderos prišlo do krvavega dogodka, čigar žrtvi sta postala dva pristaša takozvane delavske socialistične stranke, Pascual Ferrara in José Rolando. Imenovana sta bila zasačila nekega socialističnega iz "Ljudskega doma" (Casa del Pueblo), ko je trgjal z zidu volilne lepake delavskih socialistov. Brž se je vnel prepri, v katerem je njun politični nasprotnik iznenada vzel iz žepa revolver ter začel streljati. Ferrara je takoj padel smrtno zadet, Rolando pa je obljegal ranjen ter je v nedeljo v bolnišnici umrl. Ubijalec je pobegnil, a se je naslednje jutro predstavljal policiji, ki ga je izročila preiskovalnemu sodniku. Do takšnih dogodkov pripelje politično hujskanje ljudi, ki so še pred nedavnim kakor prijatelji in somišljeniki tovariško sodelovali v isti stranki.

To ubojstvo je bilo edini žalostni

UČITELJSKA MESTA SO PRODAJALI

Listi so polni podrobnosti o velikem škandalu, ki so ga odkrili pri Državnem naučnem svetu (Consejo Nacional de Educación), kjer je neki uradnik predsedništva delal nedopustne kupčije z učiteljskimi mesti. Številni sposobni učitelji in učiteljice, ki so iskali namestitve, niso nikoli videli uresničenih svojih želja, če niso prej "namazali kolesa" pri nekaterih gospodih. Stvar je prišla na dan potem neke učiteljice, ki se ni hotela spustiti v kupčijo, in sedaj se z njo peča sodnija. Afera je našla velik odmev v tisku, ki zahteva sedaj, naj odstopi tudi predsednik Državnega naučnega odbora, inž. Pico, kakor so to že storili njegovi sodružniki.

OSSORIO Y GALLARDO PRIDE V BUENOS AIRES?

Poročila iz Evrop javljajo, da je dosedanji poslanik barcelonske vlade v Parizu, dr. Ossorio y Gallardo, bil premeščen v Buenos Aires, baje zato, ker ni znal prepričati francoske vlade, da bi špansko vlado podprla vsaj sedaj, ko drže krmilo

ga za naše razmere nekoliko draga, stane namreč 96 din., kar bi znašalo s poštnino, tu v Argentini, skro devet pesov, kot je danes valuta. Sicer pa je knjiga mnogo več vredna in kot smo zgoraj omenili, bi jo moral vsak naš rojak in rojakinja naročiti.

J. K.

dogodek v zvezi z volitvami, ki so sicer potekle v najlepšem redu. Od 491.14 volilnih upravičencev je svojo dolžnost opravilo 32.792 volilcev; vollo je približno 25.000 oseb manj nego pri zadnjih predsedniških volitvah.

V sredo so začeli šteti glasove in izkazalo se je brž v začetku, da si je večino zagotovila radikalna stranka, oziroma tisti njen del, ki ga vodi dr. Alvear. Za drugo mesto se pa tepejo socialisti ter "concordancia" in ni mogoče še predvideti, katera izmed teh dveh strank bo dobila manjšinsko zastopstvo za glavno mesto republike. Socialistična stranka, ki je bila za časa radikalne abstinence najmočnejša v Buenos Airesu, je v zadnjih letih naglo nazadovala in sedanje volitve bodo menda pokazale, da so ji znani notranji prepri, ki so dovedli do razkola, silno škodovali.

francoske republike v rokah tako izrazito levičarski močje, karšna sta gg. Blum in P. Boncourt. V tukajšnjih vladnih krogih izjavljajo, da nič ne vedo o tej premostitvi in da na vsak način argentinska vlada ne bo mogla odločiti, ali je g. Osoria y Gallarda pripravljena priznati kot poslanika ali ne, dokler se ne vrne v Buenos Aires g. Cantilo, novi minister za zunanje zadeve.

TOŽBA ZARADI FILMA

O komplikacijah, ki so nastale, ko se je imel tu predvajati argentinski film "Tres Argentinos en París", smo svoj čas obširno pisali. Zastopnikom Državnega kulturnega odbora, senatorju Sanchezu Sorondu in g. Pessanu, se je zdel film žaljiv za nacionalno čast ter sta radi tega zahtevala od policije, naj prepri ljudem vstop v kinematograf, kjer se je film imel predvajati. Čitatelji se bodo spominjali, da se je zadeva tedaj rešila, toda le v kolikor se tiče predvajanja filma, s tem, da so v naslovu besedo "Argentinos" nadomestili z "Anelados". Zadeva pa ni bila s tem popolnoma rešena. Podjetje, ki je film "spravilo na svet", je tožilo zgoraj omenjena gospoda in bivšega šefa policije, generala Vacarezza, zaradi zlorabljanja oblasti. Tožba je prišla do državnega tožilca, ki je v sredo izjavil, da ima podjetje prav in da so se omenjeni gospodje res pregrešili zoper paragrafe. Radi tega bodo morali polagati račune pred sodnikom.

Alarm zaradi nemških šol

Že za časa znane zadeve z vojnimi ladjami, ki jih je Brazilija nameravala vzeti v najem od Združenih držav Severne Amerike, je bilo po vseh južnoameriških državah — in seveda tudi v Argentini — mnogo pisanja o tem, kako temeljito propagando dela sedanja nemška vlada med nemškimi priseljenci v Južni Ameriki in kako so posebno v južnem delu Brazilije nekatere naselbine tako zelo nemške, da se Brazilijance čuti v njih kakor da bi bil na tujem in ne v svoji deželi. Nekateri so celo strašili, da skuša Nemčija s pomočjo svojih izseljenih državljanov pripraviti v Braziliji tla za vpad v to južnoameriško državo, ki je zelo bogata na sirovinah, katere Nemčiji primanjkuje. Komaj se je to vznemirjenje poleglo, ko je razburil duhove nov dogodek, o katerem smo v zadnji številki našega lista podrobneje pisali: V Nemčiji so se začeli oglašati taki, ki so zahtevali, da se zaščiti nemška narodna manjšina v Braziliji, ki jo braziljanske oblasti baje preganjajo. Kakor je znano, so se bili Nemci razburili zato, ker je vlada v Rio de Janeiro prepovedala delovanje raznim nemškim nacionalnosocialističnim organizacijam, ki so se ukvarjale s politiko, kar je pod sedanjim režimom celo Braziljancem prepovedano in smejo celo domačini imeti le nepolitična društva. Radi nemških protestov in radi govorenja o "nemški manjšini" v Braziliji, se je znova vznemirila vsa ameriška javnost od Kanade do Ognjene zemlje, pa so začeli tudi v Argentini raziskovati, kje in kakšne korenike je morda tudi tu pogljal nemški nacionalni socializem.

In tako so ugotovili, da so na pr. v Misionesu cele naselbine, kjer je sploh vse nemško, mnogi tu rojeni otroci nemških priseljencev sploh niti kasteljskega jezika ne znajo in o Argentini takorekoč nič ne vedo. Te dni pa se je sam guverner teritorija La Pampa obrnil z uradno pritožbo na notranjega ministra v enaki zadevi. Navaja celo vrsto naselbin, kjer poslujejo nemške šole, v katerih se otroci vzgajajo v

ZA AVSTRIJSKE POLITIČNE BEGUNCE

Vlada Združenih držav Severne Amerike je sprožila predlog, naj bi druge države, in posebno ameriške, odprle svoja vrata številnim političnim beguncem, ki so morali zapustiti Avstrijo, ko so jo zasedle nemške čete. Mnogo držav je ta predlog sprejelo in med njimi tudi Argentina. Gostoljubnost je zmerom lepa in še posebno, ko se izkazuje ljudem, ki so zaradi politike morali zapustiti svojo deželo, vendar pa se nekateri nacionalistični argentinski listi oglašajo s pomisleki; pravijo, da bodo semkaj prišli predvsem židje, ki jih je v Argentini itak že preveč in da bo država od tega novega judovskega pritožnika imela več škode kot dobička.

VINSKA TRGATEV V DEVOTI

Dne 10 aprila priredi GPDS v Villi Devoti prvo veliko vinsko trgatvo, na katero ste vabljeni vsi rojaki.

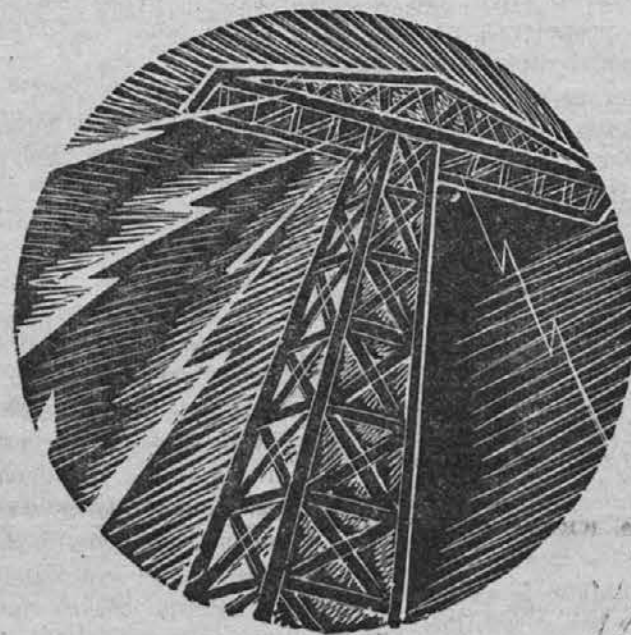
Kot ponavadi bo preskrbljeno za jedajo in pijačo. Nasvidenje!

nemškem nacionalno socialističnem duhu in samo v nemškem jeziku. Ker ne obiskujejo argentinskih šol, povečini niti ne poznajo jezika dežele, v kateri žive. Ko je mirovni sodnik v Guatrachéju pred nedavnim hotel zaslišati nekega sina nemških priseljencev, kateri se je tu rodil, je moral poiskati tolmača, ker fant ni razumel španskega jezika, dasi je argentinski državljan. Šolarji pozdravljajo na nacijski način z vzklikom "Heil Hitler!" in sploh žive Nemci v naselbinah Santa Maria, Santa Teresa, San Rosario, Médanos Blanco in Hucal kakor da so v Nemčiji in ne v Argentini. Tako poroča guverner Pampe in predlaga zvezni vladi, naj prepri, da bi se v Argentini tvorile čisto tuje kolonije, ki bi predstavljale nekake male države v republiki.

Zelo verjetno je, da bo vlada tu posegla vmes in poskrbela, da se bodo tukaj rojeni otroci nemških priseljencev, ki so argentinski državljanji, učili tudi tukajšnjega jezika, saj smatrajo Argentinci po pravici za nedopustno, da bi njihovi državljanji ne znali jezika dežele.

Tu je dobro omeniti, da smo mi,

Jugoslovani, nalogo naših šol razumeli popolnoma drugače in sicer na način, ki ga morejo tudi Argentinci samo odobravati. Hočemo, da znajo naši otroci tudi naš jezik — in proti temu ne bo noben pameten Argentinec ugovarjal — hočemo pa obenem tudi, da naši otroci čim lepše napredujejo v argentinskih šolah, ki jih brez izjeme obiskujejo, ko so v šolskoobveznih letih. Naše šole p. b. v argentinskih šolah ne ovirajo, marveč ga celo podpirajo. V vseh naših šolah velja pravilo, da mora otrok najprej izvršiti naloge, ki mu jih je naložila državna šola, in šele potem pridejo na vrsto naši predmeti. Da je to načelo utemeljeno, ni treba še posebej razlagati. Mi nikakor nečemo, da bi naši otroci zaostajali za drugimi v argentinskih šolah, saj bi to bilo našim otrokom samim v škodo in bi se moglo tudi tolmačiti kot nekako preziranje dežele, katere gostoljubnost uživamo kot priseljenci. In prav v naših šolah najdejo naši otroci pri učenju argentinskih predmetov ono oporo, katero jim njihovi starši ne morejo dati, ker argentinskih šol niso obiskovali, dočim najdejo otroci Argentinecev lažje tako oporo doma.

PRAVOČASNO BODO GOTOVO PREJELI ZA VELIKONOČNE PRAZNIKE

Vaša družina v domovini bo prejela pravočasno za VELIKONOČNE PRAZNIKE, ako ne oklevate obrniti se osebno ali pismeno na

Jugoslovanski Oddelek - Banco de Boston

kjer Vam bodo izvršili

Brzobjavno nakazilo na Vam že znani način.

Vaš nalog bo takoj izvršen in nakazani znesek bo izročen prejemu brez kakih stroškov ali odbitkov, na njegovem domu v teku 6 dni.

Uradne ure: od 9 do 18, ob sobotah od 8.30 do 11.

THE FIRST NATIONAL BANK OF BOSTON

FLORIDA 99 BARTOLOMÉ MITRE 562

Alsina 999 PUEYREDON 175 Callao 224

Av. Gral. Mitre 301 (Avellaneda) — Córdoba 1223 (Rosario)

ZAUPANJE VLJUDNOST VARNOST HITROST

SLOV. PROSVETNO DRUŠTVO

VABI

na Bogato Vinsko Trgatev

ki se bo vršila jutri
v NEDELJO 3. APRILA od 4. uri popoldne
v društvenih prostorih, GRAL. CESAR DIAZ 1657

Največkrat zasačene "grozdje-kradce" čakajo tri lepe nagrade

IGRAL BO SLOVENSKI ORKESTER

Za prigrizek in ženja grla bo v društvenem bufetu preskrbljeno

Vse cenj. rojakinje in rojake vljudno vabi

Odbor

Slovinci doma in po svetu

Brez slovenskega petja ne gre

Iz Julijske krajine nam poročajo, da je sprožil župnik v Smarju pri Kopru Štefan Sissot, ki je italijanskega porekla, zamisel, da bi se v cerkvi v Pomjanu zopet vpeljalo slovensko petje med službo božjo. Oblasti temu niso ugovarjale. Le od cerkvenih oblasti še ni prišla odločitev in je pričakovati, da bo to vdrašanje kmalu zadovoljivo rešeno.

VOJNO LETALO SE JE RAZBILO PRI GORICI

Pri Gorici se je zrušilo sredi marca vojaško letalo, ki ga je vodil slovenski rojak Silvester Fušak (Fusacchia). Pilot je mrtev.

CONOPOLSKI PREDMETI V JUL. KRAJINI SO POSKOČILI V CENI

Jedilna sol in finejše cigarete so se podražile v Julijski krajini. S 1. marcem se je podražila sol za 30 stotink pri kilogramu, sedaj stane kg soli 2 liri. Finejše cigarete so se podražile za 20 stotink pri desetih kosih. V ceni je poskočil tudi kinin. Vsi ti predmeti spadajo pod državni monopol.

IZLET IZ GORICE V LJUBLJANO

Za velikonočne praznike priredi goriško turistično podjetje Appiani dva izleta v Ljubljano. Za dneve od 16. do 20. aprila je določen izlet s posebnim vlakom, za dneve od 16. do 18. aprila pa izlet z avtobus-korijerami.

NOVA KRAŠKA CESTA

Iz Jamelj v Dolu, kjer gre odcep državne tržaške ceste, grade novo le po cesti čez Medjo vas, Cerovlje, skozi Mavinje proti Gorjanskemu Komnu. Zelo bi ustregli prebi-

valcem teh selišč, če bi obenem z novo cesto dobili tudi električno napeljavo, kajti električna moč in luč v tem kraškem predelu krvavo pogrešajo.

Iz Devina

Viktor Stanič, župnik v Devinu, je bil zadnje dni na tem, da zapusti svojo župnijo in gre drugam v dušno pastirstvo. Na njegovo mesto bi bil moral priti neki rojak iz Beneške Slovenije. Toda knez Torreje, je posredoval pri nadškofijskem Tasso, ki je patron devinske župniuradu v Gorici, da je Stanič ostal na svojem mestu. Premestitev so ho tele doseči neke krajevne nevéščnosti. Nekaterim ni bilo po godu, da je župnik Stanič z dovoljenjem vseh oblasti uvedel slovensko petje med službo božjo. Tudi v tem primeru se vidi, da je višja oblast skrbno pazljiva, da ohrani v deželi duh pomirjenja in dobre volje in da sama nastopa proti krajevnim nemirnežem, ki soglasje motijo. Med domačini Julijske krajine je takšno nepristransko postopanje višjih oblasti vzbudilo veliko zadovoljnost.

PRVA RAZSTAVA LJUDSKE UMETNOSTI NA GORIŠKEM

Pokrajinski tajnik je pred dnevi ustoličil deželni odbor za prvo razstavo goriške ljudske umetnosti, ki bo nastanjena v pritličju muzejskega poslopja na Kornu in otvorjena 7. avgusta t. l. Za razstavo so obljubili svoje sodelovanje najodličnejši zastopniki goriške pokrajine. Razstava ima namen prikazati vse značilnosti ljudske umetnosti, kulture in običajev. Zato bomo videli na razstavi fotografije hiš in in cerkva zidanih v posebnem slogu, hišno in poljedelsko orodje, izdelke stare industrije in obrti, orisne šeg in navad, sploh vse, kar iz-

pričuje ljudsko umetnost in običaje prebivalstva ob Soči. Ker je prevzel ureditev razstave strokovnjak profesor Cossar smemo pričakovati, da bo v polni meri dosegla svoj cilj in privabila v Gorico tudi mnogo obiskovalcev.

NAČRT ZA VELIKO LETALIŠČE V SPLITU

Iz Zemuna poročajo, da se družba Aeropot bavi z načrtom zgradbe letališča v Splitu, ki bi veljalo skoraj 5 milijonov dinarjev. S tem bi bilo mogoče vpostaviti redno zračno zvezo med Zagrebom in Splitom, z odruimi mesti v državi in z vso Evropo. Češka državna letalska družba je že pred dvema letoma vzpostavila letalsko zvezo med Splitom in Sušakom ter je bilo v Splitu urejeno zasilno amfibijsko pristanišče. Toda ta proga je bila zaradi tehničnih ovir kmalu ukinjena. Obstaja poleg tega tudi resen načrt za zračno progo Rim-Split-Zemun-Bukarešta.

CESTA VARAŽDIN-ČAKOVAC

Iz Varaždina poročajo, da bo ministrstvo pričelo graditi državno cesto Varaždin-Čakovec, ki bo dolga 15 km, široka 6 m ter bo tlakovana s kockami ali z betonom. Zaenkrat delajo še načrte.

SPREMEMBE PRI "JUTRU"?

"Slovenec" poroča, ne da bi mu "Jutro" stvarno odgovorilo, da prodaja g. Ribnikar, ki je večinski delničar konzorcija "Jutra", svoj delež pri Jutru.

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO

17. marca je bil občni zbor Slovenskega planinskega društva. O srednje društvo ima 21 domov in nad 5000 članov. Društvo je le ljubljanska podružnica SPD.

107 metrov dolg skok v Planici

14. marca so bile državne tekme v smučskih skokih v Planici. Tekem so se udeležili tudi Nemci in Avstrijci. V ponedeljek in torek so skakali na veliki skakalnici in dosegli presenetljive uspehe. Dočim je naš Novšak skočil največ 85 m, je Nemeec Wiedeman skočil največ 99 m. Avstrijec Bradl pa je v ponedeljek skočil enkrat 100 drugič pa 107 m. V torek pa je Bradl na sicer slabšem snegu trikrat zaporedoma podrl stometrsko znamko. Skočil je 102, 100 in 104 m. Zanimivo je, da so v torek napravili štirje skakalec 20 skokov brez vsakega pada. Čeprav so skakali povprečno na dolžino 90 m.

KOSTI PREDPOTOPNE ŽIVALI PRI KAMNIKU

Pri regulaciji Nevljice v bližini Kamnika so delavci našli na velikanske kosti predpotopne živali. Ljubljanski muzej je odposlal takoj komisijo strokovnjakov, ki je ugotovila, da leži v ilovici okostje sibirskega mamuta. Najdba je zbudila v inozemstvu upravičeno pozornost.

ZA POSPEŠEVANJE TUJSKEGA PROMETA V SLOVENIJI

V ponedeljek 14. marca je zasedal banovinski turistični odbor. Sejo je otvoril ban dr. Marko Natlačen. Na seji so se zlasti razpravljale vse najvažnejše zadeve glede naš tujski promet. Povdarjena je bila zlasti zahteva, da se v Sloveniji čimprej uvedejo motorni vlaki in da se začne z graditvijo ceste Ljubljana-Sušak.

BOLGARSKI RUDARJI V LJUBLJANI

V Ljubljano so 15. marca prišli bolgarski rudarji. 80 bolgarskih ru-

darjev potuje po Jugoslaviji in si ogleduje naše rudnike. V Sloveniji so ostali dva dni in so si ogledali trboveljski rudnik.

Z LJUBLJANSKE UNIVERZE

18. marca je imel v zbornišni dvorani slovenske univerze nastopno predavanje izredni profesor dr. France Stele, ki je zasedel stolico za umetnostno zgodovino. V nastopnem predavanju je obravnaval gotške dvoranske stavbe.

Vodovod so začeli graditi v Suhi krajini

V nedeljo 20. marca so ob navzočnosti g. bana dr. Marka Natlačena začeli z gradbenimi deli za veliki suhokranjski vodovod. Slovenski blagoslovitvi je prisostvovalo okrog 5000 Suhokranjčanov. Ob tej priliki je ambruški župan izročil g. banu diplomu častnega občanstva ambruške občine. Za častnega občana ambruške občine je bil tudi imenovan senator dr. Kulovec. Začeta gradbena dela bodo obsegala zajetje studenca Globočec pri Zagradu, izvršitev čistilnih in črpalnih naprav ter zgraditev tlačnega voda do rezervoarja na Stražnem vrhu nad Ambrusom. Odtod bodo napeljali še razdelilne vode na suhokranjske vasi Kal, Ambrus, Primčavas. Celotni načrt vodovoda za Suhokrajino obsega preskrbo 80 vasi z vodo. V teh vaseh bi dobilo vodo 13.000 prebivalcev. Omrežje glavnih vodovodnih vodov bi pri celotnem vodovodu merilo nad 130 km in bi imelo 24 rezervarjev. Celotni gradbeni stroški so preračunani na 80 milij. din. Za sedanja dela je na razpolago že okrog 6.000.000 din in je za sedaj zgrajba tega vodovoda največje javno delo, ki ga opravlja banovina.

Caricim ljubljencec

Zgodovinski roman

Nadaljevanje 83

Toda preden je mogla carica Katarina le besedico spregovoriti, vzklikne Potemkin na ves glas, tako da so ga mogli slišati daleč na ogrog:

— Živela moja velika carica! Naj pogine vsak sovražnik naše svete Rusije tako, kakor je uničen Pu-gačev!

— Veličanstvo, Bog v nebesih vas je rešil, hranil nam je našo domovino! Jaz sem bil samo njegovo orodje; srečen sem in ponosen, da sem lahko storil svoji carici uslugo. Razpršil sem oblake, ki so nam potemneli nebo; nikoli se ne bodo več povrnili. Ne, toplejše, svetlejšje in jasnejše bo sijalo odslej solnce na Katarino Veliko; edino željo pa, ki mi je sedaj na srečo, lahko izrazim v teh-le besedah:

Bog daj, da nam bo vladala Katarina Velika še dolgo, dolgo, do visoke svoje starosti! Nam pa, ki ji služimo z dušo in telesom, naj bo služeno, da bomo v milosti ljubljencei carice do svojega zadnjega diha!

Navdušeno je govoril Aleksander Potemkin te besede.

To niso bile besede, o katerih je že prej premišljal in ki se jih je naučil na pamet, vsakdo je moral opaziti, ne, besede ki jih je govoril, so prihajale iz njegovega srca. Ko pa je še dvignil rob caričine halje in ga poljubl, bilo je tudi to iskreno mišleno in noben maneuver,

s katerim bi hotel zadovoljiti caričino samoljubje.

Množica začne navdušeno vzklikati in iz tisoč grl se sliši navdušeno vzklikanje:

— Živela carica Katarina Velika! — Živel Aleksander Potemkin, moskovski zmagovalce! — Živel rešitelj domovine!

Katarina je vstala s svojega zlatega prestola, ko je videla, da se ji približuje Potemkin. Hrepeneče in blaženo je gledala svojega miljenca.

Da, on — samo njemu je pripadalo njeno sreče. Četudi so se za časa njegove odsotnosti pojavili v njenih grudih nelep občutki, četudi je mislila ta strastna žena, zlasti zadnje čase na kakega drugega moškega, — ko je po tolikem času zopet zagledala Potemkina, ko je zopet videla njegov vitki stas, njegov lep obraz, je bil zopet on središče njenih želja in občutkov, pa se je morala premagovati, da ga ne dvigne pred vsemi temi ljudmi in da ga ne objame in pritisne nase, kakor nevesta, ki se more naposled popolnoma posvetiti svojemu ljubljenu ženinju.

Katarina se obvlada.

Ona izproži roko in takoj vse utihne okrog nje.

— Aleksander Potemkin! — reče Katarina z glasom, ki ga ni mogla več premagovati. Glas se ji je tresel od razburjenja in veselja. — Vaša carica vas pozdravlja v Petrogradu!

Ko ste na čelu naše zveste vojske zapuščali Petrograd, je bilo naše carsko sreče napolnjeno z žalostjo in bolečino.

Na vzhodu naše države se je pojavil sovražnik, ki je nam postal nevaren dušman, četudi je bil le zaničevanja vreden razbojnik.

Kjerkoli so zapeljivci, tam so tudi zapeljanci! Ravno zato, ker je bil ta prokletnik tako prekanjen, da se je predznil nastopiti kot pomilovanja vredni član naše carske obitelji, ravno zato se mu je posrečilo, da je zbral okrog sebe tako veliko množico pristašev. Posrečilo se mu je, da je povzročil vstajo pri enem delu našega naroda, ki smo mu bili vedno dobra in blaga vladarica!

Vstaja je dvignila v naši deželi svojo ogromno kačjo glavo. Bil je že zadnji čas, da se poslužimo sile in da dvignemo svoje močno roko, da ničimo to zalego in da vržemo upornike zopet v prah, iz katerega so se rodili.

Meč svoje moči smo položili v vaše roke. Aleksander Potemkin in smo se dobro zavedali, da ste vi tisti, ki ga potrebujemo, da ste vi mož, da ste junak!

Toda vi ste prekosili vsa naša pričakovanja. Aleksander Potemkin! Že pri svojem prvem napadu na sovražnika ste pokazali svojo nadarjenost za vojskovodjo, svojo hrabrost in navdušenje za našo sveto stvar in ste zato tudi zmagali tako sijajno!

Iz dnevnih obvestil smo poučeni, da ste vi Aleksander Potemkin, znali voditi našo hrabro vojsko pogumno in odločno.

Zato vam dolgujemo svojo carsko hvalo! — Toda naše sreče ni nič manj ganjeno, ko se obračamo v tem trenutku na svoje dobre, zve-

ste in požrtvovalne vojake in jim kličemo:

— Kar ste storili za svojo domovino, vam bo ta stotero poplačala! Za vašo zmago, za vaše napore, za to, ker ste znali umirati, vas čaka naša bogata nagrada!

— Živela Katarina! — Živela naša dobra mamica Katarina! — je vzklikla Preobraženskijeva garda, ki je stala pred hramom zmage in ta vzklik je odmeval po oddaljenih ulicah Petrograda in zdelo se je, da vsa Rusija sedaj vzklika carici in ji prisega večno zvestobo.

— Zmagovalcu pristojna venaec, nadaljuje carica Katarina, ko je zopet zavladala tišina. Z lahko kretljivo roko ukaže malemu pažu Gabriju, nakar se ji ta približa, noseč v roki svilen blazinico z lovorjevimi venci Petrograda. Paž poklekne pred Katarino in ji proži venaec.

Srečno se smehljaje vzame carica z blazine venaec in ga visoko dvigne nad Potemkinovo glavo.

— Ta venaec — reče Katarina — ki ima liste iz čistega zlata, tako da ne bodo nikoli uveneli, je ravno tako nesmrten, kakor tud slava, ki ste si jo vi, Aleksander Potemkin, priborili. Ta venaec mi je danes poklonil moj dobri in zvesti Petrograd! — Njegova želja je bila, da počasti svojo carico.

Carica pa daje čast tistemu, ki mu danes čast pristojni! Ona bo okrasila glavo zmagovalca s tem-le zlatim lovorjevim vencem. Naj vedno krasi njegovo ljubljeno glavo!

Ko je carica izgovarjala besede: "njegovo ljubljeno glavo", je postal njen glas tih. Tiho in nežno

je šepetala. Zvenela je kakor nežno šepetanje dveh zaljubljenec pod zeleno lipo, kakor šepetanje v tih spalnici, kamor sta se umaknila ženin in nevesta pred šumno družbo. Zvenelo je, kakor da tega ni govoril človek človeku, temveč sree sreen.

V tem trenutku, ko je položila Katarina Potemkinu lovorjev venaec na glavo, se oglasijo trobente.

Potemkin hoče vstati, oda Katarina ga nežno prisili, da je ostal na kolenih.

— Ta lovorjev venaec je hvala domovine, ki jo dolguje Potemkin! — Toda carica noče zaostati za domovino!

— Aleksander Potemkin — nadaljuje po kratkem odmoru. — v tem trenutku čutim, kako malo more dati in pokloniti carici. S kakimi častmi in s kakimi naslovi bi vas lahko danes prčkavala?

Naslovi niso večni, odklikovanja prenehajo, ko človeka pokrije hladni grob. In dragulji, — kako vrednost imajo za človeka, ki zna gledati v neskončnost?

— Odlikovala vas bom, Aleksander Potemkin, s častjo, ki vas ne more oplemeniti, ker sta vas že vaš hrabrost in odločnost dovolj oplemenila.

Generalmajor Potemkin, vaša carica vas je pričakovala s hvaležnostjo v srečo, — knez Aleksander Potemkin, sreče vaše carice ne bo za vas nikoli čutilo ničesar drugega, kakor hvaležnost in ljubezen!

Imenovan knezom! Med zbranimi velikaši v hramu zmage nastane gibanje in hipoma se je preneslo tudi na narod in na ulice. Nastane ži-

SLOVENSKI LIST

List izdajata: SLOV. PROSVETNO DRUŠTVO in KONSORCIJ "NOVEGA LISTA"

TARIFA REDUCIDA
CORREO ARGENTINO
Concesión 1551

Dirección:
Gral. César Díaz 1657
Buenos Aires

Denar naših izseljencev

824 milijonov dinarjev so poslali v zadnjih štirih letih naši izseljenci svojem v stari domovini. Podatki finančnega ministra kažejo sledečo sliko: leta 1934 so izseljenci poslali 119 milijonov din. l. 1935 192 mil. din. l. 1936 214.5 mil. din in lani 298.5 milij. din. Razlika med letom 1934 in 1937 znaša več kakor 179 milijonov dinarjev, kar znači, da so izseljenci v zadnjih letih spet več zaslužili in zato tudi več poslali domov. Njihove pošiljke niso samo velika dobrota za svoje, temveč tudi za našo državo, ki ima v teh pošiljkah dober vir tujih deviz. Največ nakazil je šlo v pasivne kraje, kajti iz takih pokrajin se prebivalstvo največ seli v tujino.

ITALIJANSKA RAZSTAVA V BEOGRADU

Cel vagon najbolj dragocenih umetnin, del italijanskih slikarjev in kiparjev, so 15. III. pripeljali v Beograd. Slike in kipi predstavljajo veliko vrednost ter so zaradi tega prevoz posebno pazljivo organizirali in poskrbeli tudi za varnost pred morebitnimi tatovi. Vagon so spremljale posebne straže. Vse umetnine so namestili v muzeju kneza Pavla, kjer so konec marca odprli reprezentativno razstavo italijanskih mojstrov. Razstavo je organiziral italijanski profesor Barbantini.

IZVOZ V ITALIJI SE JE POVEČAL

Za 327 % se je naš lanski izvoz v Italijo povečal po vrednosti in za 192% po tonazi v primeri z letom 1936. Lani smo izvozili raznega blaga 687.000 ton v vrednosti 587 milijonov din, predlanskim pa 235.000 ton za 17.2 milij. din. Največji skok beleži izvoz lesa. Lani smo ga izvozili za 249 milij., predlanskim

pa le za 34 milijona. V enakem razmerju je naraščal tudi izvoz govedin, svinj in ostale živine. Le pšenice smo prodali v Italijo manj kakor prejšnja leta.

15 kg težka afera

15 kg tehtajo akti o sodni preiskavi v aferi zaradi gradnje požarne železnice. Naša javnost se še spominja na veliko afero, ki jo je začel odkrivati pred petimi leti poslanec in nekdanji železniški minister inž. Andra Stanič. Stanič je imel ob priliki proračunske debate velik govor, v katerem je navajal, da je bila država pri gradnji te proge in še nekaterih drugih železnice oškodovana za okroglo 700 milijonov dinarjev. V zvezi z afero se je mnogokrat imenovalo ime francoskih tvrdk Losinger in Batignol, prečesto pa tudi ime takratnega železniškega ministra v Živkovičevem kabinetu Laze Radivojevića. Preiskavo o aferi je vodilo beograjsko sodišče. Zaslüšanih je bilo veliko šte vilo uglednih in znanih osebnosti. Šele te dni pa je bila preiskava zaključena ter so akti po teži narasli preko 15 kg. Po časopisnih poročilih bodo potegnili "ta kratko" nekateri višji državni uradniki, neki bivši poslanci ter en advokat.

Bogato plast premoga so našli

Plast premoga so odkrili v vasi Severinu blizu Bjelovara. Kmet Jandro Novosel je na svoji njivi že večkrat zagledal kose premoga, zlasti takrat, kadar je voda preplavila polje in odplavila vrhnjo plast rodovitne zemlje. Kmetje so sami ugotovili, da sega žila daleč v stran in da je dolga okrog 10 kilometrov, vendar niso hoteli o najdbi nikogar obvestiti. Šele, slučaj je stvar spravil v javnost. Premog je baje dobre kakovosti in dobro gori. Žila je na nekaterih mestih široka tudi do treh kilometrov. Kmetje so sedaj sklenili, da bodo prodali zemljo

pod pogojem, če se bodoči lastnik premogokopa zaveže, da jih bo vzel v službo.

TOBAK V DALMACIJI

20 milijonov strokov tobaka bodo smeli tekoče leto nasaditi dalmatinski sadilec tobaka več kakor lani. Splitska trgovska zbornica se je dolgo borila za ta povisek, saj je pošiljala spomenice na vse kraje. Končno je finančni minister prošnji vendarle ustregel.

IZSUŠEVANJE DRINAČKO-IMOTSKEGA POLJA

Izsuševanje kraškega polja v Hercegovini, Drinačko Imotskega polja napreduje počasi. Se zmerom vrtajo predor v dolžini 1800 metrov skozi hrib, ki dela pregrajo med poljem in nižjimi predeli. Za vrtnanje predora bodo porabili 8 do 9 milij. din. za izsušitev in čiščenje polja pa še 12 milijonov. Računajo, da bodo po končanih delih pridobili nad 7000 hektarjev rodovitne zemlje.

METKOVIĆ DOBI ZVEZO Z MORJEM

Strugo reke Neretve ob izlivu v morje naglo čistijo. Dve posebni ladji opravljata to delo. Ena pogloblja strugo, druga pa odmetava nakopano blato in kamenje na breg. Pričakujejo, da bodo že prihodnji mesec obnovili zvezo Metkovića z morjem.

NAPREDVANJE ŠIBENIKA

Velika carinska skladišča bodo menda začeli graditi letos ali pa prihodnje leto v Šibeniku. Finančno ministarstvo je namreč naročilo obćimi, naj da načrte izdelati in jih nato pošlje v Beograd. Prav tako govore, da bo Privilegirana izvozna družba zgradila v Šibeniku veliko tranzitno skladišče za vino. Skladišče bi imelo prostora za 100 vagonov vina.

POLJSKI BALON PRISTAL BLIZU SARAJEVA

Poljski balon se je spustil v vasi Medjedja blizu Sarajeva. Balon je nekaj časa krožil nad vasjo, končno se je spustil. Izstopila sta dva poljska častnika, ki sta dejala, da sta zašla v Jugoslavijo namesto na Bolgarsko. Njun polet je imel zgolj znanstven namen. Naše oblasti bodo balon odpemile na Poljsko.

NOVA RADIJSKA TVORNICA

Velika svetovna tvrdka za radijske aparate "Philips" bo zgradila svojo tovarno v Pančevu pri Beogra. Tovarna bo proizvajala radijske, röntgenske aparate ter druge medicinske instrumente. Z graditvijo bodo pričeli še to pomlad.

RAZVOJ BEOGRADA

320 novih hiš je bilo dograjenih v Beogradu. Na svojem občnem zboru so gradbeniki ugotovili, da je bila lanska sezona za njihovo obrt silno ugodna, kajti 320 hiš so zgradili, od teh 11 pritličnih, 67 enonadstropnih in 115 večnadstropnih. Vse zgradbe so bile vredne nekaj nad 13 milijonov dinarjev.

MNOGO TUJCEV V DALMACIJI

Na našem Jadranu je nastalo krasno vreme ter prihajajo od vseh strani tujci. Tako iz Splita kakor iz Šibenika poročajo, da tja prihajajo velike skupine Nemcev, Angležev in Čehov. Prihajajo tudi posamezne dijaške skupine, ki se mude v Dalmaciji po več dni in obiskujejo tudi dalmatinske industrije.

POHORSKA CESTA

Vsa dela za dokončano zgradbo drugega dela Pohorske ceste od Mariborske koče do sv. Archa se bodo oddala na licitaciji dne 11. aprila. Proračun za ta dela znaša 415.458 din.

POZOR ROJAKI!

Sporočam, da sem se preselil iz ulice Morlote 239 v ulico TINOGASTA 5231, Villa Devoto, kjer bom odslej izvrševal mojo krojaško obrt.

Kakor doslej, bom tudi v bodoče nudil prvovrstno postrežbo po zelo zmernih cenah, v čemer naj se vsak sam prepriča.

Vljudno se priporoča

CIRIL PODGORNİK

Za zagrebško univerzo

Tehnični oddelek banske uprave v Zagrebu je pred kratkim razpisal dražbo za gradnjo novega poslopja tehnične fakultete, ki bo stala na tako zvani Ciglani. To poslopje se bo gradilo iz 25 milijonskega posojila, ki ga je dobilo zagrebško vseučilišče. Od tega denarja pa je določenih 6 milijonov dinarjev za gradnjo veterinarske visoke šole, ki bo stala v Heinzlovi ulici. Te dni pa je bila že dražba za poslopje tehnične fakultete. Poslopje je zadržalo gradbeno podjetje p.ž. Mate Crnić, ki je prevzelo gradnjo za znesek \$,586.000 dinarjev. Ko bo ta dražba odobrena, prično graditi novo zagrebško tehniko.

PRIVILEGIRANA AGRARNA BANKA

Obćni zbor delničarjev Privilegirane agrarne banke je bil 20. III. v Beogradu. Zboru se je udeležilo 43 delničarjev, ki imajo 591.000 delnic. Vsa poročila so bila sprejeta soglasno. Sklenili so, da bodo letos razdelili delničarjem po 3% dividende. Za novo poslovno dobo je finančni minister imenoval nekaj novih upravnih svetnikov, med njimi priv. docenta na ljubljanski univerzi dr. Vladimirja Murka.

vahno vzklikanje. Sedaj je narod vzklikal:

— Živel knez Aleksander Potemkin, moskovski zmagovalac!

— Veličanstvo — zakličte Potemkin ganjeno, — to je preveč milosti, preveč sreče! — Tega skoraj ne morem sprejeti! Veličanstvo, bati bi se moral, da mi bodo sami bogovi postali zavidni, če me ne bi moja carica sama pričakovala, da mi je njena milost in — Potemkin začne šepetati, ker so bile naslednje besede namenjene edino-le Katarinini ušesu, — in njena ljubezen vedno sigurna! —

— Vstanite, knez Potemkin! — vzklikne Katarina. — Da pa ne bo ta svečanost nikoli pozabljena, a niti takrat ne, ko bom jaz že ležala v grobnici Romanovih in ko bo ste vi vsi, ki ste tu zbrani, že davno tam gor, da ne bo ostalo pozabljeno, kdo je bila carica Katarina in kdo knez Aleksander Potemkin, ukazujem sledeče:

— Ta hram zmage, ki sem ga dala zgraditi za našo današnjo svečanost, naj ostane, toda sredi nje ga bom dala postaviti kip kneza Potemkina, ki ga bo napravila umetnikova roka, da sporoča poznejšim rodovom današnjo slavo. —

Potemkin se globoko prikloni in poljubi s spoštovanjem caričino roko.

V tem trenutku sunę grof Gregor Orlov svojega brata v komolec in mu zašepeta:

— Glej, kako ji plamenijo oči! Pa tudi mali Subov gleda s široko odprtimi očmi. Haha, ta bedak si že domišljuje, da ima pravico, biti ljubosumen! — če bi mogli njegovo

vi pogledi ubijati, Potemkin ne bi več živel! — Samo naprej tako, ljubita se, igrajta se, — jaz vama bom vztrajno kapljal strupa v čašo. Ta strup pa vaju bo uničil! —

— Veličanstvo —, reče sedaj Potemkin glasno, tako da so ga slišali tudi na ulici, — za toliko milosti, s katero me je obsipalo vaše Veličanstvo, imam samo eno zahvalo.

— Zahvaliti se vam morem le na ta način, da ponovim vašemu Veličanstvu svojo prisego zvestobe!

— Moj meč bo vedno v službi Katarine Velike, vedno bo posvečen njeni slavi, — pri čemer mi naj pomaga dobri Bog!

— Sedaj pa vas prosim, vaše Veličanstvo, da mi dovolite razpršiti tudi zadnjo bojazen, ki morda še tiči v vašem srcu.

— Uporniki niso samo poraženi in takorekoč do zadnjega človeka pobiti, nego v naših rokah se nahaja tudi oni goljuf, ki je zapeljal narod. — Če Veličanstvo dovoli, bom sedaj pokazal narodu, kako on pravzaprav izgleda. Naj narod vidi njegov pravi obraz, brez carske krinke. Naj zagleda surov obraz preprostega kozaka Pugačeva! —

— Kako? — vpraša Katarina pol glasno. — Ali sem vas dobro razumela? Vi ste pripeljali upornika Pugačeva s seboj v Petrograd? Oh, zakaj mi niste prihranili ta prizor? — Zakaj moram izreči obsodbo nad tem nesrečnim človekom? — Ena krogla bi v taboru zadostovala, da m reši vseh teh neprijetnosti!

— Ne, moja velika carica —, odvrne Potemkin. — Tega nisem hotel storiti iz važnih razlogov. —

Na tisoče in tisoče ljudi je verjelo temu goljufu. Vsaki strup pušča v čaši sesedeč, — mogoče je, da ljudje ne bi verjeli v njegovo smrt, če bi ga dal hitro in na skrivnem umoriti. Rusi naj vidijo, kaka kazens doleti tistega, ki se upre moji veliki carici! —

Katarina je Potemkina dobro razumela. Spoznala je, da je storil prav in mu to na tihem tudi prizna.

Toda vendar se je delala, da ji je strašno hudo, ker mora videti tega upornika Pugačeva.

— Ali mi res ne morete priznati? — vpraša Katarina. — Ali moram res gledati tega človeka v njegovem ponižanju, ko mi pa je prejšnj tako kljuboval? — Ali moram res čašo izprazniti do dna, — Dobro torej, naj bo! Hočem ga videti! — Toda kje ga imate knez Potemkin? — Ali ste ga pripeljali s seboj vkljenjenega v verige? — Kje je ta strahoviti človek? Kje je Pugačev, ki je prelil toliko nedolžne krvi in uničil toliko plodov dolgotrajnega mučnega dela? — Ali sa nahaja na varnem kraju? — So namreč tudi ljudje, ki so nevarni še takrat, ko so že uklenjeni v verige. —

— Veličanstvo, — odvrne Potemkin, ki se globoko prikloni, — mislim, da sem ga za vselej storil neškodljivega. Prosim vas še enkrat, da mi dovolite, da ukažem takoj pripeljati Pugačeva. —

— Naj bo. Podali se bomo na stopnice hrama zmage, Pugačeva pa naj pripeljejo mimo nas. — Potemkin se prikloni in odide. Podviza se po stopnicah in zašepeta nekemu častniku nekoliko besed.

Ta takoj odhiti. Povsod je vladala tišina, ker se je z bliskovito naglico razširila novica, da bodo sedaj carici pokazal Pugačeva. Razumljivo je torej, da je zbrana množica razburjena in radovedno pričakovala upornika.

Carica Katarina se je podala medtem s svojim spremstvom na nižjo stopnico. Pri tej priliki se je pokazala narodu, ki jo je doslej vedno le videl v kočiji in ji je začel sedaj ponovno navdušeno vzklikati.

Zdajci pridirjajo po cesti žandarji na konjih in potisnejo množico nekoliko v ozdje. Neke žalostna glazba začne grati, a istodobno sliši carica tudi ropotanje koles.

72. POGLAVJE

Gorje premaganim

Potemkin mahne z roko. Skozi Petrova mestna vrata se pripelje mal voziček, neki polomljen voziček, ki ni bil boljši od onih vozičkov, s katerimi so navadno vozili mali trgovci po petrogr. ulicah ribe in zelenjavo na prodaj.

V ta voziček so bili vprešeni štirje psi. To so bile uboge, suhe živali.

Jasno je bilo, da je imel Potemkin namen, ponižati Pugačeva v vsakem oziru. Psi, voziček, vse to je izgledalo, kakor da potuje cigan in ponuja svoje ničvredno blago.

Na vozičku se je nahajal neki visok, zavit predmet.

Ogrnjen je bil z sivim suknom. Obrisi so izdajali, da je to posebne vrste visoka omara.

Poleg vozička je stopalo šest kozakov. Eden imed njih je neprestano priganjal pse, ki so že omahovali od napora, medtem ko so dru-

gi s kopjem v roki stražili predmet, ki se je nahajal na vozičku.

Ko je voziček došel do hrama zmage, se ustavi neposredno pred najnižjo stopnico in sieer ravno tam, kjer je pričakovala carica Katarina upornika.

Zvedavo pogleda Katarina Aleksandra Potemkina, ki se ji je samo nasmehnil.

Zdajci pa da mladi knez znamenje in kozaki odstranijo sukno s predmeta, ki se je nahajal na vozičku. V tem trenutku Katarina vzkrikuje.

Toda tudi množica je gledala začudeno, tem več, prestrašeno je zijala prizor, ki se ji je nudil. Na ulici je vladala grobna tišina. Slišalo bi se, če bi padla igla na tla.

Na vozičku se je nahajala železna kletka. Ni bila bolj široka kakor en meter, visoka pa je bila meter in pol.

Opremljena je bila z močnimi železnimi rešetkami, ki jih niti tiger ne bi mogel zlomiti.

V tem prostoru se je nahajala neko človeško bitje.

Ali je bil to res človek? Ali pa pripada to bitje morda oni vrsti opic, ki žive v temni Afriki in katere je znanost krstila kot "gozdne ljudi"?

To bitje je bilo resnično podobno opici. Imelo je samo ozek kos platna okoli ledij in ni imelo nobene obleke na sebi. Kosmata prsa in noge so mu bile popolnoma gole.

Glavo so pokrivali gosti črni lasje, ki so valovili nesrečnežu preko ramen. Istotako mu je segala temna brada do pasa in pokrivala njegova močna prsa.